

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

4 juni 1997

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de beleidsconclusies met betrekking tot het verslag van het Rekenhof inzake de regeringscommissarissen aan de Vlaamse universiteiten

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Woensdag 4 juni 1997

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.27 uur.*

Interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de beleidsconclusies met betrekking tot het verslag van het Rekenhof inzake de regeringscommissarissen aan de Vlaamse universiteiten

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Maes tot de heer Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de beleidsconclusies met betrekking tot het verslag van het Rekenhof inzake de regeringscommissarissen aan de Vlaamse universiteiten.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de minister, geachte collega's, op de vraag die werd gesteld op 30 april heeft de minister een uitvoerig antwoord gegeven. We hadden door de beperkte tijd echter niet de mogelijkheid om op dat antwoord te reageren. Een tweede reden waarom we onmiddellijk een interpellatieverzoek hebben ingediend, was onze ontevredenheid over zijn antwoord.

Ik zou willen beginnen met een eerste element in het antwoord van de minister. Ik wil onmiddellijk zeggen dat ik me niet zal wagen aan de juridische discussie die de minister wenst aan te gaan met het Rekenhof.

Minister Luc Van den Bossche : Ik voer hierover geen discussie met het Rekenhof. U zegt iets wat totaal onjuist is.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de minister, ik hoor wat ik hoor, en ik lees wat ik lees. Ik dacht in

uw antwoord een lichte vorm van kritiek op het Rekenhof terug te vinden.

Minister Luc Van den Bossche : Enig sarcasme is mij niet vreemd, maar ik ben sarcastisch over alle instellingen en zelfs over mezelf.

Mevrouw Nelly Maes : Als instelling dan ?
(*Gelach*)

In uw antwoord had u nog een andere instelling in het vizier : het parlement. Ik voel me niet persoonlijk geïsoleerd, maar wel als instelling. Ik ben dan ook eens gaan kijken wat deze instelling hierover heeft gezegd in de wetgeving van 1991, en reeds bij de totstandkoming van de wet op de universiteiten werd er voor de goede verstaander duidelijke taal gesproken.

Ik citeer uit de teksten : de commissaris van de Vlaamse regering waakt erover dat het universiteitsbestuur geen enkele beslissing neemt die strijdig is met het bij of krachtens de wet of decreet bepaalde, of die het financieel evenwicht van de instelling in gevaar brengt. Einde citaat.

We hebben hier in dit hoofdstuk een hele reeks artikelen die gaan over de regeringscommissaris, over het moment waarop hij moet optreden en wanneer hij zijn visum moet verlenen. Deze teksten zijn meer dan duidelijk.

Ook artikel 171 over het statuut van de regeringscommissaris is zeer duidelijk. Hierin staat : het statuut wordt door de Vlaamse regering vastgesteld. Als u het parlement wat kan verwijten, dan is het dat het die ministers niet regelmatig een schrobbing heeft gegeven of hen desnoods het vertrouwen heeft ontnomen. Dit alles werd al in 1991 vastgelegd.

Minister Luc Van den Bossche : Dat werd reeds bepaald in 1971 : in de wet van 1971 stond dezelfde zin.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de minister, desalniettemin verwijs ik naar de wet van 1991. In 1971 zat ik niet in de commissie voor Onderwijs. Ik was toen een beginnend parlementslid en had zoals velen moeite om mij in een commissie te wringen.

De bezoldiging van gewoon hoogleraar werd eveneens bij wet bepaald. Er is toen nogal gesproken over het college, want er was toen al kritiek op de wijze waarop de regeringscommissaris van Gent zijn taak uitoefende.

Mijnheer de voorzitter, ik wil even citeren uit het verslag. Ik citeer een stuk over het werk van de regeringscommissaris, waarvan in een vorige paragraaf wordt gezegd dat die zijn of haar universiteit door en door kent, en juist hierdoor in staat is tussen de regels van voorstellen bijbedoelingen te lezen. Alsof universiteiten ooit bijbedoelingen zouden hebben. Dit was een vermoeden. Het verslag van 1991 vermeldt op bladzijde 130 het volgende, en ik citeer : in Gent is dit werk van regeringscommissaris in het recente verleden niet goed gedaan, aldus een lid. Volgens de gemeenschapsminister kan inderdaad de uitdrukking – gelegenheid schept genegenheid – van toepassing zijn. Einde citaat. Ik citeer uw voorganger. Te sterke verbondenheid met de universiteit kan soms leiden tot een empathisch of conflictueus gebeuren. Een zekere mobiliteit is daarom niet slecht : hierdoor wordt de kennisverwerving bevorderd en het collegeprincipe zorgt voor een goede oplossing.

Er wordt dan verder gezegd, en ik citeer : de Vlaamse executieve heeft tot nog toe de commissarissen zoveel mogelijk gevolgd indien ze beroep aantekenen, en dit wordt door de universiteiten niet altijd in dank afgenomen. Einde citaat. Het bewuste artikel werd dan aangenomen met elf stemmen bij drie onthoudingen. Die onthoudingen hadden dus wel degelijk te maken met de gemaakte opmerkingen.

Op een andere plaats lees ik in het verslag dat bij de gesprekken over artikel 170 een lid vraagt of er bekwaamheidsvereisten zijn voor de regeringscommissaris. De gemeenschapsminister verwijst naar de omschrijving nuttige ervaring. In artikel 171 wordt er over die nuttige ervaring gesproken. Op de vraag van hetzelfde lid of het de huidige regeringscommissarissen zullen zijn, antwoordt de gemeenschapsminister dat dit inderdaad zo is en dat zij dat zullen blijven tot hun pensioengerechtig-

de leeftijd. Dit zijn de woorden van uw voorganger. Het artikel wordt aangenomen bij elf stemmen voor en drie onthoudingen.

We moeten natuurlijk het antwoord van de huidige minister onder de loep nemen. Ik ben eerder geneigd de zaak anders te bekijken. Waar de minister in zijn antwoord verwijst naar het ontbreken van een statuut, heb ik gezegd dat ik dat aan hem verwijt.

Inzake de wijze waarop het mandaat wordt uitgeoefend, ben ik van mening dat het inderdaad gaat om een mandaat dat gegeven en genomen wordt. Dat vermeldde u ook al in uw antwoord. U hebt echter niet gewezen op de mogelijkheid het mandaat te houden tot de pensioengerechtigde leeftijd. Toch hebt u die mogelijkheid ook niet uitgesloten.

Tot op dit ogenblik wachten we dus nog op een zicht op het statuut vanwege de minister. Als ik de wet van 1991 er even bij haal, dan merk ik dat er toen al kritiek klonk op de wijze waarop de regeringscommissarissen, meer bepaald in Gent, hun taak uitoefenden. Er werd nochtans gesuggereerd dat men dezelfde commissarissen zou benoemen en dat ze dan tot de pensioengerechtigde leeftijd zouden blijven. Nu zegt de minister : het is uiteindelijk alleen het vertrouwen van de minister dat doorslaggevend is. Indien de commissaris het mandaat niet op een voldoende wijze uitoefent, kan dat mandaat van de regeringscommissaris worden teruggenomen.

Zijn de omstandigheden die het Rekenhof vermeldt uitgekend om de minister in de ene of andere richting te doen beslissen ? Zal hij daarmee rekening houden als hij het statuut vaststelt ? Hoelang blijft dit overigens nog uit ? Hij verwijst naar de wet van 1971, die in dit opzicht niet werd uitgevoerd. In 1991 gaf de wetgever opnieuw die opdracht. Nu zouden we moeten tevreden zijn met een paar arresten in verband met betwistingen tussen universiteiten en regeringscommissarissen. Ik stel voor dat u vrij snel met dit statuut voor de dag komt. Het zal dan allicht nog een tijd duren eer het werkelijk wordt gehanteerd, als ik de huidige politieke verwickelingen in beschouwing neem.

Mijnheer de voorzitter, de minister poneert dat de regeringscommissaris in Gent vooral een toestand heeft geërfd. Er is vrij uitvoerig ingegaan op de wijze waarop deze toestand is gegroeid, namelijk in de periode dat zijn voorgangers het toezicht uitoefenden en belast waren met de externe controle. Ze konden dit doen op een bijzonder comfortabele wijze, die schril afsteekt tegen de situatie in andere

Maes

universiteiten. Dat gaat over personeel en onkostenvergoedingen. De wedden zijn allicht gelijk, maar de omstandigheden waarin de commissarissen hun werk moeten uitoefenen, verschillen grondig.

De geschiedenis leert ons hoe dingen tot stand komen en dat er verklaringen voor te vinden zijn. Wat ik echter niet begrijp, is dat met de invoering van de wet van 1991, geen komaf is gemaakt met een aantal privileges, die neerkomen op een ongelijkheid in de manier waarop de universiteiten worden gecontroleerd.

De universiteiten werden onderworpen aan een externe controle en daardoor heeft de regering een luisterend oor in alle bestuursvergaderingen van de universiteiten. Dat is voor de regering een bron van informatie. De regeringscommissaris kan van deze positie gebruik of misbruik maken. Er zijn tegenwoordig nogal wat klachten over bepaalde regeringscommissarissen. Ik spreek nu buiten het kader van de universiteiten. We hebben deze instelling ook ingevoerd in hogescholen. Er zijn nogal wat klachten over de politieke benoemingen en de manier waarop de regeringscommissarissen gebruik maken van hun rechtstreekse telefoon met de minister. Zo bouwen ze op de hogescholen hun machtsposities uit. Natuurlijk heeft een regeringscommissaris niet de echte macht. Hij ontleent die aan het instituut dat hij vertegenwoordigt, namelijk u. Ik denk dat het belangrijk is dat we deze vertrouwenspost voor beide regelen en dat het statuut van regeringscommissaris aan de universiteiten op een eenvormige wijze wordt geregeld voor alle universiteiten, zodat het mogelijk wordt dat de regeringscommissaris overal zijn werk doet.

Op een bepaald punt hebt u in het algemeen ingegrepen. Luidens het verslag van het Rekenhof moeten de vervoers- en onderhoudskosten voor de wagens worden vergoed door de universiteit. Ik meen dat u dit hebt opgelegd aan de universiteit van Leuven, waar men dit niet deed. Uit het verslag blijkt ook dat de universiteiten er niet echt een gelijklopende vervoerskostenregeling op nahielden en dat dit nu wel het geval is. Behalve voor Gent dan en ik hoop dat dit systeem niet veralgemeend wordt. Het lijkt me immers enigszins overdreven dat er overal een auto beschikbaar is, een geleasde Mercedes, met chauffeur. U moet toegeven dat dit toch niet meer van onze tijd is, als iedereen vanaf 18 jaar een rijbewijs kan behalen. (*Gelach*)

Ik wil hiermee echter ook niet zeggen dat iedereen zijn eigen auto moet besturen, maar in bepaalde instellingen is dit mijns inziens minder nodig dan in andere.

Ook de overuren wens ik niet op dezelfde manier beoordeeld te zien, want ik neem aan dat een regeringscommissaris zijn werk aan de universiteit meestal binnen de gebruikelijke werkuren moet presteren. Dit kan niet van alle instellingen en hun vertegenwoordigers worden gezegd, nietwaar, mijnheer de minister ?

Ik denk dat de eenvormigheid zal moeten worden uitgebreid tot het statuut van de regeringscommissarissen in de hogescholen. In het statuut moet ook een eenvormige formule worden opgenomen over de wijze van recrutering. U zegt : ik heb oproepen gedaan en eigenlijk is dit al meer dan de wet mij toelaat. Ik ben u natuurlijk zeer erkentelijk voor deze uitoefening van de nieuwe politieke cultuur, waarvan u zo'n hartstochtelijk voorstander bent.

Minister Luc Van den Bossche : Dat was voor deze door het parlement werd uitgevonden.

Mevrouw Nelly Maes : Politieke benoemingen zouden echt moeten worden geweerd. Ik vraag me ook af hoe men ertoe kan komen dat er tussen universiteit en regeringscommissaris minder aanvaringen zijn. Enerzijds hebben wij er begrip voor dat de regeringscommissaris de universiteit die hij controleert door en door moet kennen. Opdat hij ze goed zou kunnen controleren, moet hij ook weten wat er gebeurt. Maar anderzijds moet er een zekere roulatie zijn, hetzij door de duur van de mandaten te beperken, hetzij door de commissarissen regelmatig van universiteit te doen veranderen. Dit zou misschien een goede zaak zijn.

Het college van commissarissen, waarover de wet van 1991 zegt dat het een verbetering en een eenvormigheid van de controle zou invoeren, is toch dringend aan een grondige evaluatie toe. Ik heb niet de indruk dat dit college ons, noch u grote diensten bewijst. Of wel ? Dit zou ik dan graag van u vernemen.

Mijnheer de voorzitter, ik formuleerde net een drietal vragen omtrent het statuut, maar ik neem het niet dat de minister het parlement verwijt dat het statuut er niet is. Ik verwijt dit aan de opeenvolgende regeringen sinds 1971. Dat zijn er nogal wat, hoewel het aantal titularissen van Onderwijs relatief beperkt is gebleven.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, ten gevolge van het verslag kwam de discussie over het statuut wel degelijk opnieuw ter sprake. Ik heb – zowat veertien dagen geleden – aan het Rekenhof een uitgewerkt, maar beperkt statuut overgemaakt ter informeel advies. Formeel kunnen ze immers niet adviseren, maar aangezien het verslag werd opgemaakt, heb ik het ook overgemaakt. Ik heb ook het ontwerp van besluit omtrent de omkadering, de vervoerskosten, enzovoort, overgemaakt ter advisering. Daarop heb ik tot nu nog geen antwoord ontvangen. Ik vermoed dat ik dit straks van het Rekenhof mag verwachten en dat het besluit omtrent het statuut dan gewoon naar de regering zal worden gestuurd. Het besluit omtrent de omkadering en de vervoerskosten zal gewoon door mij ondertekend worden en zal ingaan vanaf één januari 1998. Het kan niet vroeger omdat ik in het budget in een aantal posten moet voorzien die dit kunnen opvangen. Het betreft een transfer, want het personeel moet personeel van de Vlaamse Gemeenschap worden.

Ik wacht het commentaar van het Rekenhof af, maar ik denk dat deze twee besluiten de opmerkingen voldoende opvangen. Voor de rest zal dit snel afgerond zijn, want met de commentaar die ik ontvang dient er gebeurlijk enkel hier en daar een aanpassing te gebeuren. Als alles vlot verloopt en het Rekenhof mij snel antwoordt, dan zal dit voor het reces volledig geregeld zijn.

Het statuut is vanzelfsprekend geen gemakkelijk onderwerp. Het is ook een beetje een kwestie van kiezen. Het statuut was zeer vaag en, zowel in de wet van 1971 als in de wet van 1991, betrof dit een niet-uitgewerkte juridische situatie. Het was duidelijk dat het om het vervullen van een ambt ging. Maar ging het over een ambtenaar of niet? Ik kan u uitvoerig bewijzen dat dit niet het geval was. Ik heb hierover ooit een lange nota van een drie- tot viertal bladzijden gemaakt, die ik ook aan het Rekenhof heb overgemaakt. Het Rekenhof heeft dit nooit weerlegd. Ik wil die nota ook aan het parlement overmaken. Het zijn geen ambtenaren, maar ze vervullen wel een ambt. Dat is iets anders. Daar speelt zich een hele discussie rond af. In principe worden ze geacht daar te zitten tot aan hun pensioengerechtigde leeftijd maar in theorie kan de regering hen op elk moment afzetten. Dat is tenminste de theorie van vroeger. We leven niet langer in zo'n systeem. De Raad van State is mee geëvolueerd in zijn rechtspraak. Bij twee van de vier regeringscommissarissen die ik benoemd heb,

heb ik die keuze, die aanstelling gemotiveerd. Dat gebeurde voordien nooit. Eigenlijk ben ik daarmee al een bepaalde weg ingeslagen.

Het huidige statuut getuigt daarvan. Het is een universitair statuut, dat mag men niet verwarren met de situatie bij het HOBU. Het HOBU heeft dit bij decreet anders geregeld. Men heeft daar vier regeringscommissarissen waarvan er één coördinator is. De situatie van de coördinator valt te vergelijken met die van een regeringscommissaris aan de universiteit, hoewel de wedde lager ligt. Deze persoon kan eender welke achtergrond hebben en wordt aangeduid als coördinator. De andere drie zijn ambtenaren met een mandaat als regeringscommissaris. De minister kan dat mandaat altijd intrekken. Hun enige garantie is dat ze na minimum zes jaar dienst een soort van terugvalwedde ontvangen. Ze behouden hun wedde plus mandaatvergoeding als regeringscommissaris niet, ze vallen terug op een lager niveau.

Ze fungeren als ambtenaren die vrijgesteld worden van ambtelijke opdrachten. Wat ze wel nog moeten doen, is het sociaal secretariaat van de hogescholen leiden. Dat is hun enige taak binnen de administratie. Verder zijn ze regeringscommissaris met het statuut van ambtenaar.

Bij de universiteiten heeft men vier mensen van de arbeidsmarkt geplukt. Het waren geen ambtenaren. Ze behoren niet tot het kader van mijn departement. Als de regering, volgens het oude systeem, zou zeggen : we trekken ons vertrouwen in hen terug, dan komen ze in een vacuüm terecht. Ik weet zelfs niet of ze op werkloosheidssteun kunnen rekenen.

De pensioenen waren trouwens evenmin geregeld. Ik heb in 1988 – omdat de heer Schippers en mevrouw Van der Speten toen de pensioengerechtigde leeftijd naderden – bij de wet op dringende maatregelen inzake onderwijs van 1 augustus 1988 de pensioensituatie geregeld. Het statuut zelf houdt alleen de juridische principes in.

Ik moet u in één zaak gelijk geven : de universiteiten en de regeringscommissarissen verzetten zich volkomen tegen een beurtrol. Ik heb dat in het HOBU doorgevoerd. Ze krijgen een ressort voor vijf jaar en na vijf jaar komen er andere regeringscommissarissen. Ze pleiten zelf tegen deze beurtrol. U moet zich daar geen zorgen over maken, dat is slechts een pleidooi, het ressort staat in het decreet en het zal worden uitgevoerd. U moet me niet overtuigen van de voordelen van een roulatiesysteem.

Van den Bossche

Van een regeringscommissaris wordt ook verwacht dat hij over enige technische capaciteiten beschikt. Waar ligt de grens tussen de raadgever, de vriendelijke begeleider en degene die beroep aantekent? De regeringscommissarissen bij het HOBU hadden als nieuwelingen te maken met een nieuwe raad van bestuur. Dat heeft tot veel beroepen – veel meer dan van de universiteitscommissarissen – bij mij geleid. Ze hebben meestal gelijk gekregen. De regeringscommissarissen aan de universiteit zijn een traditie. De raad van bestuur kent de functie van regeringscommissaris zeer goed en tussen beiden is een soepele verhouding gegroeid.

Mevrouw Van der Speten heeft de VUB altijd strikt bewaakt met als gevolg dat daar niets moet worden rechtgezet. Haar strenge bewaking heeft tot een positief resultaat geleid. Ze stelde nochtans nooit veel beroepen in. Binnen de VUB had zij een machtspositie waardoor de raad van bestuur het zich niet kon veroorloven de uitgesproken mening van de regeringscommissaris te negeren.

Doordat de regeringscommissaris deel uitmaakt van het besluitvormingsproces bestaat er na jaren van immobiliteit het gevaar dat de regeringscommissaris een meubelstuk van het huis wordt. Het kan een mooi of een minder mooi, een duur of een minder duur meubel zijn. Het voordeel is dan weer dat de regeringscommissaris de hele toestand beter kent. Voor- en nadelen moeten tegen elkaar worden afgewogen.

De wijze van rekrutering verandert niet. Het statuut zoals we het hebben voorgesteld aan het Rekenhof verandert niet. Het Rekenhof maakt daar trouwens geen opmerkingen over. Het college van regeringscommissarissen waarover u een vraag hebt gesteld, werkt zeer goed. Vroeger zong een regeringscommissaris zoals hij gebekt was. Daardoor kreeg men strenge en minder strenge regeringscommissarissen. Een regeringscommissaris kon zijn interpretatie heel eigenzinnig poneren. Aan andere universiteiten ging het er dan weer anders aan toe. Dat is nu geüniformeerd door het college.

Het college wisselt informatie uit en zoekt naar eenvormigheid in de manier van controle uitvoeren. In verband met de cumul, bijvoorbeeld, heeft men bestendig overleg gepleegd om dat op eenduidige wijze te kunnen toepassen. Ze zijn daar nog niet volledig in geslaagd maar het is veel meer geharmoniseerd dan vroeger. Dat hangt ook af van de voorzitter van het college. Ik heb nu – dat

gebeurt zowat om de maand – vergaderd met het college. De huidige voorzitter is de heer De Groot. Ik kan u verzekeren dat zijn agenda altijd zo'n 22 tot 23 punten omvat. De voorbereiding hiervan is zeer deskundig. Het college heeft ook meegewerkt aan een antwoord op de opmerkingen van het Rekenhof, aan het nieuwe statuut en aan het uitwerken van een systeem. Ze hebben hierover onderling zeer lang overlegd. Ik ben tevreden over de wijze waarop het college functioneert.

Voor de rest stopt men volledig met de ongelijke behandeling die in de loop der jaren is uitgegroeid tot een erfenis. Ik heb aan de beheerder die logistiek verantwoordelijk is voor de universiteit van Gent, meegedeeld dat dit voor 1 januari zal veranderen. Men moet zich in Gent voorbereiden op deze wijziging. Ik spreek me niet uit over het feit of ze een chauffeur moeten hebben. Ik stel voor dat ze enerzijds de keuze hebben om een wagen aan te kopen – voor de andere regeringscommissarissen kan zo'n wagen immers ter beschikking worden gesteld – en anderzijds voor eigen vervoer kunnen kiezen met de nieuwe kilometervergoeding.

Er is nog een mogelijkheid : men kan iemand kiezen die ook chauffeur wil zijn. Sommigen hebben een chauffeur meer nodig dan anderen. De heer De Groof zit met drie Antwerpse instellingen en één Limburgse. Dat betekent dat hij op vier instellingen diverse vergaderingen moet bijwonen. Men moet dat echter zelf invullen, daar bemoei ik mij niet mee.

Ik denk dat de opmerkingen van het Rekenhof beantwoord zijn. Daar stopt de discussie. We zorgen hierdoor voor duidelijkheid over wat al dan niet mogelijk en aanvaardbaar is.

Er is nog de vraag of men jaarlijks een toelating moet vragen om een bepaald mandaat te vervullen, en of die toelating wordt geacht te zijn gegeven voor altijd of slechts voor een bepaalde legislatuur. Over deze discussies over het statuut zelf verwacht ik nog een antwoord van het Rekenhof. Het is een kort statuut dat voor vrij veel duidelijkheid zorgt en op zijn minst de zaken ordent, zodat we niet meer kunnen vervallen in de toestanden die uitvoerig zijn beschreven in het verslag van het Rekenhof.

Ik denk dat dit uiteindelijk een constructief verhaal is waarin het Rekenhof soms wel een beetje ver gaat en blijkt geeft van enig sarcasme. Dat kan ik echter appreciëren. Ik denk dat de discussie is beëindigd.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, dit is inderdaad een verhaal dat vanuit parlementair standpunt een goed verhaal kan worden. Het happy end is er nog niet, maar het is wel op komst. Hoe gelukkig het zal zijn, zal de praktijk moeten uitwijzen.

Ik heb nog een paar bijkomende vragen. Op dit ogenblik hebben we in 23 miljoen frank voorzien in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap om de kosten ten laste te nemen voor de uitoefening van de controle, naast de wedden van de commissarissen. Wat zal de budgettaire weerslag hiervan zijn ? Ik veronderstel dat er nu sprake zal zijn van een eenvormige omkadering voor alle commissarissen en van een eenvormige regeling van wat zij aan onkosten kunnen inbrengen of wat kan worden verhaald door de universiteiten op de Vlaamse Gemeenschap. Als u dat budgettaire reeds ingeschat hebt, zou ik dat graag willen vernemen.

Minister Luc Van den Bossche : Dat hangt af van de opmerkingen. Wat is de budgettaire meerkost ? Qua onkosten zal dit niet zo'n zware budgettaire meerkost zijn. Dat was trouwens de laatste jaren al vrij goed geregeld. Waar stijgen de uitgaven ? Ten eerste stijgen deze op het vlak van personeel, omdat we in een aantal gevallen personeel moeten toevoegen. Dit zal niet altijd op deze post terecht komen. Statutairen staan ingeschreven op de bestaansmiddelen van het departement. Contractuelen zullen hier wel terug te vinden zijn. De rest zal dus weggestoken zitten in het globale contingent van het departement.

Vervolgens zal er een eenmalige investeringskost zijn, die ook wordt verstoep in het departement. Het betreft de kost voor de aanschaf van de vierde auto. De andere drie hebben reeds een auto tot hun beschikking, die werd aangekocht met geld van het budget logistiek van de Vlaamse Gemeenschap. Dit zal niet direct merkbaar zijn : zo spectaculair zal deze post allicht niet stijgen. In werkelijkheid stijgen onze uitgaven natuurlijk wel.

Mevrouw Nelly Maes : Kunnen de kosten van de universiteiten dalen ?

Minister Luc Van den Bossche : De kosten in Gent zullen daarom niet dalen. In het regeringscommissariaat werkten vooral mensen in statutair verband. Zij zullen binnen de gewone diensten worden tewerkgesteld. Zo kan het mogelijk zijn dat sommigen op natuurlijke wijze afvloeien en worden vervangen door de vrijgekomen personeelsle-

den. Ik geloof dat er daardoor in Gent zes personeelsleden vrijkomen of in ieder geval kunnen worden aangewend. Ik heb dit ook gemeld aan de beheerder.

Het Rekenhof laat een mogelijkheid open en zegt dat de kosten door de universiteiten kunnen worden verhaald. Dit moet natuurlijk gebeuren via een decreetsartikel dat bepaalt dat de gecontroleerde de controlekosten moet terugbetalen. Ik ben niet erg geneigd om dit te doen, maar het Rekenhof geeft ons deze theoretische mogelijkheid. Tot op heden hebben we hier nog niet in voorzien. We zullen de meerkost nu dus zelf dragen.

Deze meerkost bedraagt grosso modo toch ongeveer de kosten van een acht à tien personeelsleden meer. Er is een systeem waarbij rekening moet worden gehouden met de grootte van de te controleren instelling, met het aantal te controleren instellingen en met het feit dat er al dan niet een ziekenhuis bij hoort. Door de opbouw van dit systeem zullen we acht à tien personeelsleden meer moeten betalen.

Mevrouw Nelly Maes : Wat me ook niet duidelijk is, mijnheer de voorzitter, is of er ook een eenvormige regeling komt voor de toegelaten cumul.

Minister Luc Van den Bossche : Er staat een algemeen cumulatief artikel in het voorstel van statuut. Het zal aan de minister zijn om te beoordelen of hij de cumul aanvaardt of niet. Het moet wel vooraf worden aangevraagd. In principe kan een regeringscommissaris niet cumuleren zonder te vragen of het geoorloofd is of niet. Het is natuurlijk erg moeilijk om één algemeen artikel op te nemen.

Mevrouw Nelly Maes : Het lijkt me inderdaad een goed idee om het principieel te verbieden. Uitzonderingen kunnen dan worden aangevraagd.

Minister Luc Van den Bossche : Het moet, zoals gezegd, worden toegestaan. Ik ken twee cumulsituaties. Enerzijds is er de heer De Groof, die een beperkte leeropdracht heeft aan een andere universiteit dan de universiteit die hij controleert. Hij is ook voorzitter van het onderwijsrechtcentrum dat daar is gevestigd. Anderzijds vervult de regeringscommissaris in Gent een aantal mandaten. In dat verband heb ik een brief gekregen. Daarin stelt hij dat hij op dit moment geen andere mandaten meer uitoefent. Ik weet niet of dat klopt. Ik heb dat nog niet gecontroleerd. Ik citeer enkel uit zijn brief.

Van den Bossche

Nogmaals, als men in de toekomst mandaten wil uitoefenen, moet men dat aanvragen. Ooit heeft een regeringscommissaris van Gent een mandaat uitgeoefend bij het directiecomité van de intercommunale voor Oost- en West-Vlaanderen. Het hield verband met informatica. Op zich heb ik daar geen bezwaar tegen. Dat valt buiten de sfeer van de universiteit.

Andere dingen zijn soms moeilijker te beoordelen : bijvoorbeeld de situatie met de immobiliënmaatschappij, waarover vandaag discussie bestaat. Als men dat toelaat, moet de regeringscommissaris zich terugtrekken, telkens zo een geval zich voordoet. Dan moet hij aan de inspecteur van Financiën vragen of die zijn rol wil overnemen.

Mevrouw Nelly Maes : Het Rekenhof zegt daarover dat dat niet aanvaardbaar is, omdat hij zich niet kan laten vervangen.

Minister Luc Van den Bossche : Dat is wel mogelijk. Mijns inziens vergist het Rekenhof zich daarin. In het voorstel van statuut staat ook een reglement over hoe hij zich kan laten vervangen.

Ik wil wel niet op heksenjacht gaan. De maatschappij meet met twee maten en gewichten. Men is geschandaliseerd wanneer een regeringscommissaris een ander mandaat vervult waar de universiteit toevallig iets mee te maken heeft. Ik heb echter geen opstand der gelederen gezien bij de recente voetbalwedstrijd Standard-Lierse. Daarbij had de trainer van Standard er alle belang bij om de match te verliezen. Zo kon hij het jaar erna de Champions League spelen met Lierse. De trainer van Lierse had er dan weer alle belang bij dat Lierse verloor. Dan kon hij volgend jaar met Club Brugge die competitie spelen. Ik ken die twee mensen, en ze zullen het wel serieus gespeeld hebben. Ik wil alleen aantonen dat men in de maatschappij met twee maten en gewichten meet. Men spreekt over een groot schandaal wanneer een regeringscommissaris in een situatie zit die niet leuk is en die door de rechtbank niet keurig geregeld werd. Tegelijk neemt men een heel permissieve houding aan tegenover dergelijke maatschappelijke toestanden.

Het is beter wanneer dit moet worden goedgekeurd door de minister. Hij weet dan wat hij doet en kan zijn verantwoordelijkheid nemen. Hij kan zijn voorwaarden stellen. Ik moet eerlijk zeggen : ik zal dergelijke mandaten niet toestaan. Zo'n situatie wordt te precair. Ik kan geen afwijkingen toe-

staan en iemand lid laten worden van de raad van bestuur van een NV. Dat is een persoonlijke voorkeur van een minister. Ik wil daarvoor verantwoordelijk zijn. Als het fout zou lopen, zou ik de situatie mogen uitleggen. Ik wil dan ook voorzichtig zijn. Ik heb er aan de andere kant geen problemen mee wanneer een regeringscommissaris een functie uitoefent aan een andere universiteit. Ik zal me bijvoorbeeld niet verzetten tegen het doceren van een of andere cursus.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik ben vragende partij voor informatie over dit statuut. Ik zou deze informatie graag inkijken zodat we niet opnieuw het verslag van het Rekenhof moeten afwachten om vast te stellen dat een wet van jaren geleden niet werd uitgevoerd.

Minister Luc Van den Bossche : Er zijn twee documenten : naast het statuut is er ook een document over omkadering en kosten. Ik zal dit laatste – na ondertekening als ministerieel besluit – doorsturen naar het secretariaat van de commissie. Zodra het statuut door de regering werd besproken, kunt u dit krijgen.

Mevrouw Nelly Maes : Verder zullen we de werking van de regeringscommissarissen en het verslag van het Rekenhof nauwlettend in het oog houden. De regeringscommissarissen zullen worden beoordeeld door het Rekenhof en u zult daarvoor te allen tijde de politieke verantwoordelijkheid moeten dragen.

Minister Luc Van den Bossche : Dat is onbetwistbaar. De regeringscommissarissen werken over het algemeen goed. Een andere discussie die we ooit moeten voeren – en die we al voerden bij de besprekingen over het HOBU – is die over de hoeveelheid controles. Er is de inspectie door Financiën, de controle op de regeringscommissarissen door het Rekenhof en de controle ex ante aan de universiteit. De controle aan het HOBU is ex post. Ik verkies de controle ex post, maar daarvoor moeten we het decreet van 1991 ooit herzien. Het debat is hier niet afgerond, maar de zaken zijn wel geregeld zoals het Rekenhof adviseerde.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

[...]

– De vergadering wordt gesloten om 11.30 uur.